

Панич С.П., к.е.н., доцент

Масіна Л.О.

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ВИКОРИСТАННЯ ДОДАТКОВОГО КАПІТАЛУ

На сучасному етапі у веденні обліку по субрахунку 422 «Інший вкладений капітал» виникли питання по кредитовим залишкам. Так, коли підприємства переходили на діючий нині План рахунків. Міністерство фінансів підготувало Методичні рекомендації по перенесенню сальдо. По субрахунку «Фонд використаного на капітальні вкладення і придбання нематеріальних активів прибутку» рахунка 88 старого Плану рахунків сальдо перенесли на субрахунок 422 «Інший вкладений капітал». При цьому не було дано ніяких методичних рекомендацій про списання таких сум.

Міністерством фінансів було дано роз'яснення, що підприємствам потрібно діяти згідно Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджених наказом №291 від. 30.11.99 р. [1,с.230]. В цій інструкції також не було обумовлено, про списання сум іншого вкладеного капіталу.

У бухгалтерів виникли питання, тому що з роками у підприємств не залишилось тих основних засобів, нематеріальних активів, під який був сформований даний фонд. В теперішніх умовах господарювання відпала потреба тримати такі суми на субрахунку 422. В П(С)Б02 «Баланс» п.13 написано: «Власний капітал відображається в балансі одночасно з відображенням активів чи зобов'язань, які приводять до його змін» [2, с. 160]. П(С)Б07 п.21 вказує, що при вибутті об'єктів основних засобів суму перевищення дооцінок над сумою уцінок таких об'єктів слід включати в склад нерозподіленого прибутку і одночасно зменшувати додатковий капітал [3, с.212]. У зв'язку з цим вчені-економісти та практики-бухгалтери прийшли до рішення, що необхідне проаналізувати суми по кредиту субрахунку 422. Якщо в ході аналізу сум іншого вкладеного капіталу будуть виявлені ті, які не відповідають вимогам п.13 П(С) Б02 (відсутні відповідні основні засоби, нематеріальні активи),⁶ бухгалтерському обліку потрібно скласти кореспонденцію рахунків по дебету субрахунку 422 «Інший вкладений капітал» та кредиту субрахунку 441 «Прибуток нерозподілений».

Дана практична рекомендація, щоб на субрахунку 422 «Інший вкладений капітал» залишити тільки суми, реально внесені засновниками зверх статутного капіталу, і інші вклади без рішень про зміни статутного капіталу. При такому рішенні протиріч з Інструкцією про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій №291 не виникає.

Міністерством фінансів України в листі «Про відображення в бухгалтерському обліку використання додаткового капіталу» було уточнено, що залишки, які перенесені із рахунка 88 на субрахунок 422 можливо зменшити лише у випадку прийняття уповноваженим органом (власником) рішень відносно зменшення додаткового капіталу, в частності, при реструктуризації, ліквідації підприємства та інших випадках, передбачених законодавством.

На субрахунку 422 «Інший вкладений капітал» враховується інший вкладений капітал учасника, який перевищує статутний капітал, інші внески без рішень про зміни розміру статутного капіталу [4, с.550]. Кореспонденція рахунків з іншого вкладеного капіталу представлена в таблиці 1.

Таблиця 1.

Облік іншого вкладеного капіталу

№	Зміст операції	Кореспонденція рахунків	
		ДТ	КТ
1.	Бухгалтерська довідка на основі статуту. Відображений зареєстрований статутний капітал і неоплачений капітал в розрізі заборгованості кожного засновника.	46	40
2.	Бухгалтерська довідка. Сформований додатково вкладений капітал на вартість основних засобів, внесених засновником зверх вартості його вкладу, визначеного статутом ТОВ	46	422
3.	Бухгалтерська довідка на основі рішення засновницького засідання. Відображені визнані витрати засновників по створенню ТОВ	422	685

В практичній діяльності відбувається зменшення статутного капіталу ТОВ з метою формування (збільшення) його іншого вкладеного капіталу [4, с.554]. Дана операція складається із перерозподілу окремих статей власного капіталу ТОВ і відображається в таблиці 2.

Таблиця 2

Облік формування іншого вкладеного капіталу

№	Зміст операції	Кореспонденція рахунків	
		ДТ	КТ
1	Акт наданих послуг. Одержані послуги, пов'язані зі зменшенням статутного капіталу.	422	631
2	Бухгалтерська довідка на основі свідоцтва про державну реєстрацію. Вступило в силу рішення ТОВ про зменшення розміру його статутного капіталу (через 3 місяці після державної реєстрації і відповідної публікації)	40	422

Література

1. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій.// Курсом реформ-облік 2000, 4 . 1 К . : Баланс-клуб, 2000,- с.228-281.
2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 «Баланс»// Курсом реформ-облік 2000.- К.: Баланс-клуб, 2000.- с. 158-162.
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»// Курсом реформ-облік 2000,- К.: Баланс-клуб, 2000.- с.210-214.
4. Настоящий бухучет/ Н.Белова, А.Бобро-Х.: Фактор, 2005.-1027 с.